

CONSIDERAȚII PRIVIND DELIMITAREA CLASEI VERBELOR COPULATIVE***Parascovia GROZAV****Academia de Studii Economice din Moldova*

The article deals with the problem of semicopulative verbs, that reveals many questions related to the status and function of these verbs. The author focuses on the semantic nature of semicopulatives and their role in the composition of the nominative predicate.

Verbul, ca element central al oricărui enunț, a fost în vizorul preocupărilor lingvistice din cele mai vechi timpuri. Acest interes permanent al cercetătorilor față de problema verbului este valabil pentru toate limbile, inclusiv pentru limbile română și engleză. În lingvistica contemporană, studiul verbului se face din diferite perspective, un rol important atribuindu-i-se naturii semantice a acestuia. Deși semantica, într-o anumită perioadă de timp, a fost marginalizată în multe studii de lingvistică, actualmente ea ocupă un rol prioritar în analiza claselor de cuvinte.

În opinia lui I.Evseev, „Semantica părților de vorbire, ca parte integrantă a semanticii paradigmatică, trebuie să-și propună descrierea diverselor tipuri de seme, care au un rol hotărâtor în configurația câmpului respectiv, determinând specificul fiecărei părți de vorbire” [5, p.17].

Contribuții valoroase la studierea verbului au fost aduse de lingviștii englezi. Spre exemplu, F.Palmer (1974; 1986) a propus o analiză complexă a verbului englez din perspectivă semantică. La rândul său, C.Fillmore (1968) a studiat valorile semantice ale verbului în propoziție; S.Greenbaum (1970) și-a axat cercetarea pe natura cologațiilor verbale în limba engleză; M.Joos (1968) a descris tiparele semantice și formale ale verbului englez; N.Burton-Roberts (1986) a examinat grupul verbal în componența predicatului nominal etc.

Școala lingvistică românească și-a adus, de asemenea, aportul la studierea verbului, în general, și a verbului copulativ, în particular. Astfel, I.Evseev (1974) analizează conținutul unor categorii semantice ale verbului românesc; D.D. Drașoveanu cercetează natura controversată a verbelor de relație; D.Irimia (1997) examinează clasele de verbe din sistemul limbii române.

Clasificarea riguroasă a verbelor în predicative și copulative este una din problemele importante ale gramaticii limbii române. Acest subiect a fost abordat de mulți cercetători care au contribuit la elucidarea naturii controversate a verbului copulativ. În acest sens, merită să menționăm contribuția lingviștilor I.Beldescu (1957), D.D. Drașoveanu (1973, 1997), I.Evseev (1974), A.Grădinaru (1974), E.Neagoe (1969), V.Guțu-Romalo (1973), G.Pană-Dindelegan (1992). Cu toate acestea, până în prezent discuțiile referitoare la natura, clasificarea și valorile sintactice ale verbului copulativ continuă să rămână în vizorul gramaticilor.

Multitudinea de opinii privind statutul verbelor semicopulative deschide un câmp larg de discuții între specialiști, deoarece această problemă depășește cu mult cadrul de interes pur aplicativ pentru o cutare sau cutare limbă, devenind o problemă de lingvistică generală [2, p.3]. Astfel, în opinia gramaticii limbii române, „Verbele care nu pot forma predicatul unei propoziții decât cu ajutorul unui nume predicativ, având doar funcțiunea de verb copulativ între subiect și numele predicativ, sunt verbe nepredicative” (GLR, vol.1, p.206).

Această definiție a fost supusă unor obiecții făcute de E.Neagoe, care susține că diferența dintre un verb copulativ și unul predicativ este exclusiv de ordin semantic. Autoarea mai menționează că e greu sau chiar imposibil de stabilit când și în ce împrejurări verbul predicativ se transformă în copulativ, menționând, totodată, că nu există o listă a verbelor copulative pe care ar fi acceptat-o toți cercetătorii.

Referindu-se la natura controversată a conceptului de verb copulativ, A.Grădinaru menționează că „verbul copulativ este definit [...] prin numele predicativ, iar numele predicativ sau rămâne nedefinit, sau este definit prin unitatea maximă, predicatul nominal, care se definește, la rândul său, prin structura verb copulativ+nume predicativ” [7, p.129]. Această definiție vagă și ambiguă ne conduce, de fapt, într-un cerc vicios.

Analiza verbului copulativ din punctul de vedere al gradului de desemantizare, adică al fenomenului de copularizare, poate fi făcută și din perspectiva centrului și periferiei, teorie elaborată de Școala lingvistică de la Praga.

Cât privește verbul **a fi**, aproape total „golit de sens” și având o valoare de instrument gramatical, el este o copulă absolută prin excelență. Spre deosebire de copula verbală **a fi**, al cărei conținut noțional nu participă la formarea predicatului, exprimând doar un raport gramatical, mai sunt inventariate și alte verbe, a căror semantică se include în cadrul predicatului [3, p.112].

În funcție de autori, verbele în discuție au fost tratate și denumite în mod diferit. I.Iordan (1978) menționează că verbele copulative nu constituie o categorie unitară, deoarece nu se poate pune semnul egalității între verbul **a fi**, pe de o parte, și **a ajunge, a deveni, a însemna, a se face** etc., pe de altă parte. Atunci când are sensul lexical neutralizat, verbul **a fi** este o copulă verbală sintactică. Celelalte verbe... în anumite vecinătăți semantice devenind insuficiente pentru a forma singure predicatul, pot fi numite în această funcție copule lexico-gramaticale.

Afirmații contradictorii se referă nu numai la conceptul de verb copulativ, la inventarul numeric al verbelor copulative, ci și la conținutul lor, care diferă de la o gramatică la alta. Astfel, GLR inventariază 6 verbe copulative, B.Berceanu – 1, A.Rosseti – 8, V.Șerban – 9, S.Stati – 11, H.Tiktin – 12, I.Iordan – 13, N.Drăganu – 17, P.Diaconescu – 37. Un număr și mai mare de verbe copulative (64), îl găsim în „Sintaxa verbelor semicopulative...” de A.Ciobanu [2].

Pentru a ieși din impas, propunem să se facă o distincție, pe de o parte, între verbul copulativ (*a fi*), copulă prin excelență, și, pe de altă parte, verbele semicopulative, care, în virtutea desemantizării, pot funcționa, în diferite contexte, ca verbe copulative.

Metalimbajul utilizat pentru definirea verbelor semicopulative este destul de variat, folosindu-se așa termeni ca: copule lexico-gramaticale, verbe de relație, semicopulative etc. Pentru limbile romanice, inclusiv limba română, cel mai potrivit termen pentru denumirea verbelor de acest tip în componența predicatului nominal ar fi cel de verb semicopulativ [2]. Autorul subliniază că acest termen reflectă pe deplin natura interioară a verbelor din clasa **verbelor deveniendi** atât în plan distribuțional, cât și în cel semantic în componența predicatului nominal.

Întrucât verbele semiauxiliare pot fi predicative, nepredicative (mai rar auxiliare), de sine stătătoare, tot așa și verbele semicopulative pot să-și demonstreze atât funcția predicativă, cât și cea nepredicativă, având o valoare lexicală deplină, dar și una semantică diluată.

Studierea derivațională și semantică a verbului poate deschide noi perspective pentru definirea cu precizie și inventarierea verbelor semicopulative care, firește, prezintă o clasă deschisă.

Referințe:

1. Beldescu I. Contribuții la cunoașterea numelui predicativ // Societatea de științe istorice și filosofice. - București, 1957.
2. Ciobanu A. Sintaxa verbelor semicopulative. - Chișinău, 1976.
3. Diaconescu P. Rolul elementului verbal în componența predicatului nominal // Studii de gramatică. Vol.2. - București, 1957.
4. Drașoveanu D.D. Teze și antiteze în sintaxa limbii române. - Cluj-Napoca, 1997.
5. Evseev I. Semantica verbului. - Timișoara, 1974.
6. Fillmore C. Studies in Linguistic Semantics. - New York, 1971.
7. Grădinaru A. Încercare de delimitare contextuală a verbelor copulative în limba română // Probleme de lingvistică generală. Vol.6. - București, 1974.
8. Guțu-Romalo V. Sintaxa limbii române. - București, 1973.
9. Greenbaum S. The Oxford English Grammar. - Oxford, 1996.
10. Irimia D. Morfosintaxa verbului românesc. - Iași, 1997.
11. Joos M. The English Verb. Form and Meaning. - Madison, Milwaukee and London: The University of Wisconsin Press, 1968.
12. Neagoe E. Observații asupra definiției verbului copulativ // Cercetări de lingvistică. - București, 1969, XIV, nr.1.
13. Noel Burton-Roberts. Analysing Sentences. - New York: Longman, 1986.
14. Palmer F. The English Verb. - New York: Longman, 1974.
15. Pană-Dindelegan G. Teorie și analiză gramaticală. - București, 1992.

Prezentat la 07.08.07